

Ազգային

Դեպքերի զարգացման այսօրվա իրավիճակում իմ բարձրագույն հարցը կարող է թվալ չնչին եւ սարսափ, սակայն, ըստ իս, ազգի արքեր հասկանալի փոխհարաբերությունների հիմնախնդիրը երբեք էլ չի եղել սարսափալից կամ սարսափալից:

«Հայկական սովետական հանրագիտարանում» սրված «ազգի» բնութագրական հասկանալիները, հավանական է, լրիվ չեն, քանի որ ոչ «սոցիալիստական» եւ ոչ «բուրժուական» կոչված ազգերի բնութագրում չի նախատեսված այն հանգամանակը, որ սվայ ազգը կարող է ունենալ արքեր հասկանալի, որոնք իրար հետ չունեն սերիոսիայի կամ սենսական կյանքի որոակի ընդհանրություն: Սակայն այս հանգամանակները, համեմայն դեպք, չեն կարող խոչընդոտել, որ բախտի մահաճուրկով իրարից բաժանված ազգի արքեր հասկանալի իրենց զգան ազգի լիարժեք ներկայացուցիչներ:

թիֆլիսցիներ, «ազգային ծուխառոց» արտահայտություններ եւ այլն, եւ այլն: Դեռեւս ոչինչ, եթե այդ ամենը միմիայն ծառայեին հուժնորհ: Բայց, դժբախտաբար, ոչ մի լուրջ դիմադրության չհանդիպելով զավեցականը երբեմն վեր եւ ավելում ողբերգականի: Օրինակ, հավանական չէ՜ համարում, որ արեւմտահայերենի ամենագեղեցիկ բառերից մեկը «աղբար», դառնալով տիպական հայտարարության 200 հազարանոց հասկանալի համար, այլ գործոնների շարքում, իչ դեր չկատարեց հայրենադարձների մի մասի իրենց հայրենիքի կրկին հեռանալու որոշում կայացնելիս:

Երեւի թե սխալ այնքան էլ մեծ չի լինի, եթե ասեն, որ ազգի կազմավորման գործում հայ ժողովրդի բոլոր հասկանալիներն էլ ունեն իրենց համադասարան դերն ու նշանակությունը: Այս դեպքում կարելու չէ սերիոսիայ եւ սենսական ընդհանրությունը, հրեաները բազում խարուրանյակներ չեն ունեցել սերիոսիայ,

սու: «Լավ» է, եթե նա ծնվել, սնվել եւ կրթվել է այդ քաղաքում, շիրաթում է լեզվին, ծանոթ է մշակույթին, գրականությանը, բարերին: Ընդ որում, եւ կհաննի չակերտները, եթե նա գոնե նույն չափով մտաբան հայ: Իսկ եթե նոր է մեկնել երջանկություն մի կտոր հացի կամ ավելի բարեկեցիկ կենցաղի ձեռքով, փնտրելու օտար ավերում: Աննախանձելի ողբերգական դրություն: Գնեմ ասում ամեն խալափոխի հանդիպող խոչընդոտները, կծուները, հեզանները եւ այլն, որոնք ոչ մի վայրկյան թույլ չեն տալիս մոռանալ, որ դու եկվոր ես, հյուր ես, որ եկել-նստել տեղացու հացն ես խլում ձեռքից: Վերցնեմ լավագույն դեպքը օտար, բայց եզր համար արդեն հարազատ դարձած միջավայրում դու հաջողակ գործարար ես, ղեկավարում ես հզոր գործարան կամ բանկ եւ հանկարծ լսում ես Բո ազգի հասցեին (ոչ թե եզր անձամբ) Երթված «արմաշ-

լուցիաներ եւ, ինչու չէ, նաեւ աշխատատեղություն եւ ընդունակություն, «եկվոր» չէր կարող մնալ լուսավոր հանդիսատես, նա ղեկ է ավելին անել, որ գոյատևեր: Ահա այդ «ցզվեց» էր, որ այլ էր ծակում եւ անհամատեղելիության սրամարտություններ ստեղծում: Այսօր էլ իչ չեն իմ հայրենակիցները, որոնք ղեկում են, թե բավեցին երեսնում ի՞նչ փախստական է որ, նա մեզանից բարեկեցիկ է ամրում եւ դրան գումարած օգնություն էլ է ստանում որդես փախստական: Իհարկե, իմ ընկերն ունի մի երկու այդպիսի օրինակ, իսկ հարյուրավոր եւ հազարավոր ընչազուրկ բավեցիկների չի նկատում: Սա իսկ եւ իսկ նման է այն փաստին, որ նստվում էր երկրաշարժից տուժածների երեսին, որոնք մի կտոր հացի համար ծախում էին իրենց սալ հագուստները Թբիլիսիում կամ Սոչիում: Եվ իբր թե դա նրանց դյուժիններով ստացած հումանիտար օգնությունն էր: Ասեմ, իմ

գեներալ Շալիկազիլու հեռավոր նախնիների կալվածքը: Ի դեպ, մենք փառավոր Բագրատունիների տոհմից սերող, հայկական գահի անսահմանական ժառանգորդին ինչդեպ գտանք, նույն հաջողությամբ էլ կորցրինք:

Երեւի թե մեր հանրապետության արդեն նախկին դարձած նախագահը, որի ղախկերը 3 տարի կախված էր իմ աշխատանքայնություն իր համար զխաղաղամեծ (կամ մրցակից) չստեղծելու համար այնպես էլ առաջ չհաջեց երկաղաղափողության հարցը: Իմ կարծի խելով եւ այնքանը հասկացա, որ նա իմ նախնիներն էր երկաղաղափողության բացառուրդ գաղտնիների արտահոսի կանխման ղախկալով: Բայց ես թեկուզ եւ ուզեցա կհարցնեի, թե արտահոսման «միսիոներների» այս առաջնության ղախկալում այլեւս մնա՞ց ղախկալման արժանի գաղտնիք, կամ փ՞չ են «100 տկոսանոց» հայերը, որոնք մի կտրած գոր-

Տարյուր եւ դակաս տկոսանոց հայեր

Բերեմ թեկուզ իմ կամ հայ ազգի այն հասկանալի օրինակը, որի ներկայացուցիչն են: Կյանքի կեսի ընթացում Հայաստանի հետ «սերիոսիայ կամ սենսական» ոչ մի ընդհանրություն չեն ունեցել, բայց միտ էլ համարել եմ ինձ իմ ազգի մի արքը, իսկ համեմատաբարից հայ ազգի մի մեծ բեկորը, որը, ցավով արհի, համարյա ընտելացել է իր մոռացված լինելու կարգավիճակին: Բայց ասելիս դա մասին չէ: Մինչեւ հայրենի գալստ իմ համեմատաբար հայրենակիցներից Եւս էի լսել այն մանրուկների մասին, որոնցով իրարից արքերվում էին Պոնտոսի արքեր հասկանալի ծագում ունեցող համեմատաբար ջենիկցիները, օրդուցիները, տրաքոնցիները, չոմասցիները եւ ուրիշներ: Փաստորեն բոլոր գյուղերը, իսկ դրանք թիվը ղախկանական Համեմատում Անի ծովի հարավային ափերի եւ Պարսիայի լեռնաշղթայի միջեւ ընկած արածում, հասնում էր մոտ 300-ի, ունեին իրենց բարբառային առանձնահատկությունները: Օրինակ, եգիպտացուհիներ, եգիպտացուհիներ, կեռիներ, դարդասիներ, փրկվածիցիներ օրդուցիներն ասում էին լազս, ջաւ, կոնջ, դափի, իլիսի, իսկ տրաքոնցիները լազուս, լոնթազ, կոկաւ, դիւկափի, սյուզգալ: Անուշուր, կային նաեւ այլ արքերություններ, սակայն բոլորն էլ առաջադրած հայերի փրկված թեկուրներն էին ղոկված մայր հողից եւ նեւված օտար ափեր, որտեղ հողը նրանց ծննդավայրն էր, բայց որը, ավար, չղարձակ նրանց հայրենիքը: Որտեւս հայ բոլորս անխիտ կաղված էին Հայաստանի եւ միմիայն նա հետ: Դրան Եւս էր նշանակում դորդը, որի այսօրվա խղճով վիճակը մայր հայրենիքի համար ղեկ է նախափն հանդիսանալ:

Գալով Հայաստան մշակական ընկալության, եւ հայտնաբերեցի, որ իմ հայրենիքը լին է «Եւս սված», «աղբար», «գեղեցի» եւ այլ տիպի հայերով: Եւս արհիսը խոստովանեմ, որ իմ հասցեին ոչ մի անգամ այս կամ նման անականներ չստեղծ: Գյուղում, որտեղ ամրում էի, երեխաները մի քանի անգամ ինձ անվանեցին «սոխ» (չգիտեմ, թե ինչ հասկանալիներն էր համար) եւ դրանով ամեն ինչ ավարտվեց: Բայց ես այդպես էլ չընկալեցի եւ չընտելացա ազգի արտաբաժանմանը ըստ տիպակների: «Լոռազ» լեռնականցիներ, «միսիոս» լոռացիներ, «մասերիայ սվող» սյուզիցիներ, «ազատ բարերի սեր» կիրակականցիներ, «Զոի ջուր խնդ»

բայց այդպես էլ չեն դարձել աշխարհադաճի, այլ երազել եւ կերել են մի նախանձելի միասնություն ներկայացնող հայրենիք: Եւս ինչ թույլ սվեք վերիցել իմ նախադաճից: Եթե Հ. Թումանյանը չկարդար «Արարտ» անագրում 1895 թվին տպագրված համեմատաբարական «Հայ Գաղտար» հեփաթը, գուցե թե չգրեր «Կիկոսի մահը» եւ «Բարեկենդանը» հանձարեղ գործերը: Եվ այդպիսի օրինակները Եւս են:

Արդյո՞ք հնարավոր է անուն կոչել ոչ մի օր Հայաստանում չաղտար, բայց երկրի անկրկնելի ղախկանաշարհազրական նկարագրը սված մեծ նախադեպիս Դեռնոց Ալիսանին, թիֆլիսցի Ալիսանյան եղբայրներին, Ա. Խաչատրյանին, դիմախայ Հ. Այվազովսկուն եւ Եւս ու Եւս ուրիշների ազգի մեծերին, որոնցով մեզ ճանաչում են (մի ինչ էլ նախանձում) դրում, որոնցով մենք հոյարանում ենք եւ որոնց անունը հավերժ մնալու է մեր ժողովրդի հիշողության մեջ:

Ամենայն լրջությամբ եւ ոչ թե «եկվոր» զավառականի խոցված իննասիրությունից դրված եմ ատում: Եթե համարենք ազգի մշակույթին, զիտությանը, արվեստին մուտած ծառայություններով հռչակված գործիչների թիվը ծագումով բուն Հայաստանից եւ սփյուռքից, թերեւս երկուրդ դեղից գերակշռի: Ուրեմն այս անգամ էլ մենք զավառականներն, ճնուում գործողներն շեղածին 100 տկոսանոց հայերի վրա, չէ՜ որ մենք արդեն մեծամասնություն ենք կազմում: Սա իմ կողմից միմիայն անհաջող հանափ փորձ էր:

Երկար արքերն Եւս վերջով օտուներին հետ եւ չնկատեցի, որ օտուր մեծ արքերություն դիմ սիբիրցի կամ վորնեժցի իր հայրենակիցների միջեւ: Երեւի թե դրան Եւս է նշանակում այդ մեծ ժողովրդի բարբառային ոչ մեծ բազմազանությունը, այն դեղիում, երբ հայկական ոչ իչ բարբառներ դժվարըմբռնելի կամ ընդհանրադես անհասկանալի են մեկ այլ հասկանալի համար: Եվ դա եւ ողբերգության աղբյուր չեն համարում, քանի որ դրանք, Եւս լեզվաբանների ասածով, լեզվի հարսությունն են վկայում եւ բնավ ղախկան չեն կարող հանդիսանալ, որդեսգի ազգը արտաբաժանի ըստ զավառաբարբառային հասկանալի:

Մի րոպե վերանայմ այս մանրուրն բաներից եւ ղախկանցներն մեր հայրենակիցն օտար քաղաքա-

կա», «սոյունի» կամ մեկ այլ մականուն: Օրինակ, մոտ 2 Եւս արքա արքա Մոսկվայի հեռուստաձայնից մեկով «ինսելիգենս» օտու աղջիկը նույնքան «ինսելիգենս» «Հակապիլ ինձ» խաղում ամբողջ աշխարհով մեկ իր ընկերուհուն «չուրկա» խոսքը բացարձիս բառացիորեն ասաց: «Դե ղախկերացու, էի, հայ» (Իմ ընկերներից մեկը նոր վերադառնալով Ռուսաստանից ասաց, որ այժմ էլ հայերն Եւս տեղերում անվանում են «չմո»-ժանախի կարծ ձեւը): Եվ ոչ մեկը նրան չասաց, որ «չուրկան» ինն է այդ խաղի կամ օրագրի դեկավարը: Զգիտեմ, բայց եւ արդում եմ իմ հայրենիքում, մտովի կթեմ (վերագրել իմ գեղեցիկները) եւ մի որոշ ժամանակ անց կմոռանամ, իսկ ինչ անի «հաջողակ» հայը, ինչդեպ կուլ տա եւ մարտի այդ չվասակած լուսանք, որ նեւվում է այդպես անղաճելիորեն Բո ազգի դեմին եւ այդպիսի անմեղ իրավիճակում: Գիտեմ Օբելյուրին, որ իննաստղություն գործելուց արքա իր կյանքի ամենանվաճվոր դեղին է համարում այն, որ Հայերում մորթել է մի Եւս սաճիկի, որը վերադարձել է իր ազգին: Իսկ դրսի «հաջողակ» հային ոչինչ չի մտում անել, քան կուլ տալ այդ դառնալիքի թույլը, քանի որ դու կովկասցու արդեն այդ ձեւով իրենցիֆիկացված ներկայացուցիչն ես: Մինչեւ կոկորդ կուլու, դու որոշում ես վերադառնալ Բո աղտար, բայց այնքան կարոտած-երազած հայրենիքը, եւ օ՜, ճակատագրի հեզանք, դու եզր համար ղաղում ես, որ «Եւս սված» հայ ես: Եվ ինչ անես, նորից փախչես, բայց ո՞ր, կամ այլ փակես, մարդ իր ծնողից չի նեղանա: Ցավով, ոչ բոլորն են ի վիճակի կուլ տալու այդ «ծնողական» հայիտյանը: Եթե իմ ասածը մի մեծ դժբախտություն չէ, բայց համեմատյան դեպք, ստեղծում է դժվարամարս իրավիճակ, քանի որ գալիս է հարազատներից եւ ունենում է անցանկալի հետեւաններ:

Տարբեր ժամանակներ Հայաստանում արձանագրվել է ջավախիցիներ, շիրաքիցիներ, լոռացիներ, գանձակցիներ, գավառցիներ եւ այլոց «ներխուժումը» մայրաքաղաք: Եվ հավանական է, ամեն ինչ կանցներ աննկատ, եթե «եկվորների» սենսական զարգացումն ավելի արագ տեղեկ չընդունար կամ նրանք չունենային ավելի արագ կարիերային առաջադաճում: Բայց դրսից բերելով առաջավոր կենսափորձ, տխրահար

ընկեր որտեղից նկատի ընչազուրկ օտուալեզու բավեցի հայերին, որոնց մեծ մասը փախչելով Բավի կրակից, ընկավ երեսնի ջրեղեղը: Եվ նորից փախավ այս անգամ ավելի հեռու, ուր կարողացավ կամ որտեղ ընդունեցին: Եվ դրա ղախկան այս անգամ լեզուն էր եւ մեր «ազգի աղաղա մեծերը» օղբերայի հարթակից հայտարարում էին. «Ով օտուտերն է խոսում, նա ազգի թեմամին է»: Լավ է գոնե բացահայտ ձեռքերի սիաների չդիմեցին, երեւի թե այն ղախկանով, որ ժողովրդավար ներկայանան աշխարհի այլին:

Ազգային երկաղաղափողությունը սկսվում եւ խորանում է հենց այս տիպի «մանրուկներից»: Իմ ընկերներից մեկ ուրիշը, այն էլ բավականին զարգացած եւ հայրենասեր, վերջերս հայտարարեց, որ իր կարծիքով Ադրբեջանի հայերը, բացառությամբ, իհարկե, արցախցիների, արժանի չեն հարգանքի, քանի որ Արցախի ղախկանում չեն մասնակցել հասուկ ջոկատով: Սա արդեն «անմեղ» մեղադրանք է: Ամենը գործ չէ նաեւ Արցախի արքեր քաղաքներից փախստականների հասցեին Եւս լուր այն մեղադրանքը, որ երբ հայաստանցիները գոհվում էին Արցախում, նրանք առո՞ւ-փառո՞ւ կյանք էին վարում (եւ էլ ավելացնեմ. «Հանգստյան տեղում եւ տրոֆիկալիստիաներում»): Այս ամենն արդեն սարսափ է, այն էլ հանցագործ սարսափ, քանի որ հողի է Եւս հեռուն զմացող հետեւաններով: Եւ, օրինակ, զեմով չեմ կռվել թեմամու դեմ ոչ Արցախում, եւ ոչ էլ սահմաններում, բայց ինձ ազգի դավաճան չեմ զգում, քանի որ արել եմ այն, ինչ կարող էի: Նույնը եւ ղախկանների, բավեցիների, չարախլուցիների մի մասը: Եվ դրանում հանցանք չկա:

Այժմ էլ որոշ ուժեր, առանց հեռուն մտածելու, կամա թե ակամա, չեն ուզում դա մեջ դիտարկություն որոնել, սեղ են խուրմ արցախցիների եւ հայաստանցիների միջեւ, նկատի ունենալով, որ ղեկավարության մի մասը Հայաստանում արցախցի է: Դա ծակում է փոխեցիների այն ներկայացուցիչների այլը, որոնք իրենց ղախկանցից այն կողմ չեն տեսնում: Թուրքիայից դուրս ամրող բոլոր թուրքերը համարվում են այդ երկրի փաղափող, նույնը Իսրայելն է անուն բոլոր հրեաների համար: Իսկ Լիսվան այնքան լայնաբեր զեմվեց, որ նախագահ ընտրեց կես դար Ամերիկայում ամրած հայրենակիցն եւ այդ երկրի փաղափողը Վրացիները զգան եւ վերադարձին ամերիկացի

Եւս ղախկան են ծախել ամեն ինչ: Նույնը տեղի չունեցավ Իսրայելի փաղափող Սորոխայ վանուկուի հետ, որը 100 տկոսանոց հրեա լինելով եւ 1000 անգամ ստուգված, այդ երկրի միջուկային հետազոտությունների գաղտնիներն էր ծախում օտարերկրացիներին: Բոլոր հայերին Հայաստանի փաղափողը կարգավիճակ (եւ ոչ թե «Եւս սված» կազմ «աղբար») տալը, իմ կարծիքով, հրատաղ հարց է, եթե ուզում են անցման փուլ մուտք գործելով չորփել նույն տեղում: Այս դեղիում միայն սփյուռքի հայ գործարարը մուտք կգործի իր տուն, կկառուցի եւ օրինակ կծառայի իր հարեան օտարազգի կամ այլազգական գործարարին: Այլ կերպ ասած, մինչեւ հայը իր վաստակած դրամախլով Հայաստան չմտնի, օտարազգին չի էլ մտածի իր միջոցները դիսկի երթարկելու մասին:

Ասածու կցանկանալի եզրափակել հետեւյալ մտքով: Մենք հայերս, միտ էլ հայտնի ենք եղել մեր մեջ ամրող օտարազգիների նկատմամբ հանդուժողականությամբ, ներքականությամբ եւ հանքերասարուությամբ: Եւ դեմ են մենք այն իրողությունը, որ ազգային տեսակցություն մեր հանրապետությունը երեւի թե ԱՊՀ-ի երկրներում ամենամաքուրն է եւ դա ոչ թե նրանից է, որ մենք ճնուում ենք օտարազգիներին, այլ նրանից, որ ոչ բոլորն են ի վիճակի ցուցաբերելու այնպիսի դիմադրականություններն ունենալու եւ ճակատագրի այն փորձություններին, որ բաժին են ընկնում մեզ: Գեթեպար այդ ներքանկանությունից եւ կեք բաժին հանեմ նաեւ մեր հայրենակիցներին, որոնք ցանկություն կհայտնեն արքերու իրենց օրինական եւ միակ հայրենիքում կամ արդեն ամրում են այստեղ:

Միմիայն այստիպով կարելի է աղաղակել ազգի միասնականությունը, որը մեզ անհրաժեշտ է, ինչդեպ օղն ու ջուրը: Ուրեմն ղեկավարվեմ ընդհանուր սկզբունքով. «Հայաստան աշխարհի բոլոր հայերի հայրենիքն է»: Ասեմանաբար հարթաբարեմ հայերին 100 եւ ղախկան տկոսանոց հայերի բաժանելու արտափող ցանկությունը:

ԳԵՂԱՄ ԱՆՊՅԱՆ
Գյուղ. գիտ. դոկտոր
Հ. Գ. Հողվածագիր փաղափող
ղախկաններ կամ ինչ-որ մեկին հանդուսալու միտումներ չունի:
Գ. Ս.

ԳՅՈՒՂ

ՆԱՍԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

«Տող թե դող»

Հարգելի խմբագրություն, ոչ բարով գյուղացուն հող սեփականացնողներին: Լավատեսակ, արգավանդ, բերետու հողերը բաժանեցին անօրինակ ձեռով՝ լավերը հանձնաժողովի ընկերներին, գյուղի դեկավար անձնավորության և իրենց հարազատ մոտիկներին, իսկ մեզ նման անձնակազմը խեղճ գյուղացիներին՝ փառաբան, անբերի հողեր, որից անհույս, անձնակազմը մեզ առաջադրում են: Հայաստանում չկա գյուղացիաբարություն, չկա մեխանիզացիա, չկա սեռնագու, չկա դարձակառնություն, չկա բուժանյութ, չկա ագրոնոմ: Ինչո՞ւ դառնել նավթի նախարարությունը, որն օգուտ չի ապրիս գյուղացուն: Մենք դարձել ենք հողի ստրուկ: Մեկ հեկտարին 20.000 դրամում է վար անող սրակոնքից, որի սրակոնքը դասակարգում էր ժողովրդին: 20.000 դրամ վերցնում է կոմբայնակարը, 10.000 դրամ՝ ցանք անողը, 40.000 դրամ՝ սալիս ենք ջրին, 50.000 դրամ՝ արհեստանոցի, 40.000 սեռնագուի, 20.000 դրամ՝ ճեղքափոխման վարձ: Որտեղից կարող ենք այս անօրինակ գումարը ծախել և վճարել, երբ մեկ ամսվա թուփարկը 3000 դրամ է: Ինչու թուփարկը 120.000 դրամ չեն ապրիս, իսկ դառնալով անօրինակ գումարներ են, ինչու են գյուղացուն հարկադրում, և ոչ թե մեխանիզացիայի, որով միլիոն են սեղծում, իսկ մենք հողի ստրուկներ, հող ու փոփոխ ապրիս ենք մեր գլխին: Մտաքայքայի կադրերը, երբ մեկ կադրին վերցնում են 50 դրամ: 50 անգամ 100 հավասար է

5.000 դրամ: Արդյունքում ենք դառնում փոխառյալ: Հիմա լիցենզիա ինչու ենք դառնում այս անօրինակ հողաբաժանման դեմ, քանի որ չկա կարգ ու կանոն, չկա արդար օրենք: Մեր հաճանկամ գյուղացիներին ինչու են հարկադրում, իսկ սովետական ժամանակներում հաճանկամներին չէին հարկադրում և ապրիս էին այնքան թուփարկ, որ մեզ բավականացնում էր ամեն ինչով:

Հիմա հարկային ծախսերը առանց իմանալու հարկադրում է, հաճախ չի առնում հողի չափ, հողի վիճակ: Ոչ մի ստուգում չկա: Միմիայն նայում են գրավոր չափին: Մենք կարող ենք հրաժարվել մեր սեփականացնողից՝ փառաբան հողաբաժանողներից, եթե այսօր շահույթը մեզ համար չի մնալու, թե 3000 դրամով ոնց հարկ ստանք: Թող այս նավթի թուփարկը գումար են իրենց 40.000-ին: Անոթ է: Թող փոխարենը դասակարգվող ստանա 3000 դրամ, իսկ անձնակազմը թուփարկում ստանա 40.000 դրամ: Հուսով եմ կտրեմ:

ՍՆՍՐՈՒ ՆԱԿՈՐԵՍԱՆ
2-րդ խմբի հաճանկամ
կենտրոնականում
Վեդարձանի մարզ, Մարտունու քաղ.,
Գյուղ Աստղածորան

Նամակի հետքերով

Ծանոթանալով նամակի բովանդակությանը, որոշեցի այցելել ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն, ոչ միայն բերված փաստերը ճշգրտելու, այլևս հողավաճառի (և ոչ միայն նրան) հուզող հարցերին ստառիչ դասասխան ապրիս նորաբանակով:

Եվ քանի որ նամակի սկզբում հարցադրումը վերաբերում էր հողի սեփականացնողներին, առաջինը դիմեցի նախարարության հողաբաժանի նախարարության կողմից վարչությանը: Ինչու ենք սեղծված վարչության մեջ Սեղծելի Հարությունյանը, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից հողաբաժանում չի կատարվել, ուստի, դրա հետ կապված դժգոհություններն, ուղղված են նախարարությանը, անհիմն են: ՀՀ կառավարության 1991 թ. հունվարի 22-ի թիվ 43 որոշմամբ, հանրապետության նախկին քաղաքացիներն և գյուղացիներն սեղծվել էին սեղծված, քաղաքացիներ և կենտրոնական հանձնաժողովներ, որոնց վրա դրված էր հողաբաժանումը: Այն իրականացնում էին սեղծված հանձնաժողովները, այնուհետև համաձայնեցվում էր հաստատվում էր կենտրոնական հանձնաժողովի կողմից, հետևապես, նամակում նավթի նախարարության գեներալը բողոքարկողները կարող էին դիմել քաղաքացիներ և կենտրոնական հանձնաժողովներին, որոնց կողմից թեթև է կատարվել անհրաժեշտ ակումներ:

Ինչ վերաբերում է սեռնագուի ձեռքբերմանը, ապա բուսաբուծության, սեռնաբուծության և սնկարանային սննդամթերքի կազմակերպման վարչությունից սեղծված, որ նախարարությունը, ըստ հողագրագործող սուբյեկտի դասակարգման, կարող է սրանադրել ցանկացած ֆանակությանը հասկալային բանջարաբուսանային, կերային մակաբույսերի, ինչու ենք կարճաժամկետ քաղաքացիներ:

Ստորումների սեղծել էին ապրիս նախարարության քաղաքացիները սեղծվելով, կատարվող ծառայությունների դիմաց գանձվող գումարների, ինչու ենք նախարարության քաղաքացիները վերաբերյալ: Նախարարության սեղծելային թեթևակամ ծառայության սվալներով, ընթացիկ ապրիս օգտագործման համար, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության նախաձեռնությամբ, Վրաստանի Ռուսթավի ֆաբրիկից հանրապետություն է ներկրվել 14 հազար տոննա դարձակառնություն, որի վաճառքն իրականացվում է անուղղակի եղանակով՝ շուկայականից 20-25 տոկոս զեղչով գնելով (50 կգ ապրիսությամբ մեկ դարձակառնի գինը՝ 3375-3450 դրամի սահմաններում): Պարտադրությունը, որում ինքնակազմում ու բուժանյութերը կարելի է ձեռք բերել 34 տոկոս թեթևակամ բաժանման ունեցող «Հայբերրություն» թեթևակամ ձեռնարկություններից, որով սեղծված

կապված են հանրապետության մարզերում: Իսկ մասնագիտական և խորհրդակցական սեղծելակություն կարելի է ստանալ մարզային կենտրոնների գյուղատնտեսությունում, ինչու ենք նախ «Արգոհիստի» գործակալության մասնաճյուղերում:

Ինչ վերաբերում է սեղծելային, ապա ինչու ենք հողաբաժան սեփականացնողներին հողը սեղծում, իր իսկ ցանկությամբ, նույնպես էր սեղծված սեղծելային դերը: Ուստի սեղծելային կատարվող ծառայությունների դիմաց գանձումները ես կարող եմ լինել լծան կամ թանկ: Իսկ շուկայական թայմաններում, գներն նման թայմանից խուսափելու նպատակով, սեղծելային կողմից առաջարկվում էր թայմանագրային եղանակով օգտվել դարձյալ 34 տոկոս թեթևակամ բաժանման ունեցող «Հայագրոտասարկում» թեթևակամ ձեռնարկության ծառայություններից, որոնց արժեքն առաջարկել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը: Ստորև ներկայացվում են այդ ծառայությունների դիմաց առաջարկվող գները:

1 հա	վառելիքի արժեքը ներառյալ (դր.)	առանց վառելիքի արժեքի (դր.)
Վար	11500	6500
Կուլտիվացիա	6800	3000
Հացահատիկի ցանք	6300	3000
Հունձ	13500	9500
Հավաքում		4300 (դր.)
Տրանսպորտային ծառայություն (1 կմ) 120-150 (դր.)		

Ինչու ենք սեղծելային սեղծելային թայման թեթևակամ Վրաստանից, դիվառելիքի լծանացման դեղմում գուճակաբար կնվազի նախ, որ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ենթակայության նավթի ձեռնարկությունների հանրապետությունում գնվող մասնաճյուղերը համարված են կոմպլեքս մեթոդաբանությամբ, գործում են վերանորոգման ու կարգաբերման արհեստանոցները: Արհեստանոցները կատարվում են թայմանագրում նավթի ժամկետներում ագրոկանոններին համապատասխան (որակը երաշխավորվում է): Ուստի, խորհուրդ է սրվում հողավաճառի և անհասարակ հանրապետության հողագրագործողներին գրանան գյուղատնտեսական ապահովման սկսելու առաջ դիմել «Հայագրոտասարկում» թեթևակամ «Հայբերրություն» թեթևակամ ձեռնարկություններին:

Կարծում եմ, որ ճիշտ ենք ստանալու մի ապահովի խելամոհմ կազմակերպում կլինեն Ձեր հաջողությունների երաշխիքը: Տա Աստղածորան, որ սարին էլ բարեկամս լինի:

ՆԱՍԱԿ ՄԱՍՆԱԿՈՐԵՍԱՆ

THERE ARE MANY ROADS TO SUCCESS... HERE ARE 57 OF THEM

And the "road map" you need is the FREE ICS Career Kit—the same Career Kit we've sent to millions of men and women all over the world. It works—and it can work for you. ICS doesn't promise you success; no legitimate educational institution does. But we DO promise that, if you mail or fax this ad to us, we'll send you the Career Kit in the career area of your choice, without obligation, and get you started down the career road of your choice... the road that leads to success and a better life. Please select one number only. Although you may wish to enroll in additional ICS programs later on, experience has shown that there is a far better chance for success when the student concentrates on one career area.

SEND FOR FREE FACTS - NO OBLIGATION

ICS LEARNING SYSTEMS International Correspondence Schools, Dept. W9T48
Box 1900, Scranton, Pennsylvania 18501-1900 U.S.A.
Fax: 717-343-8462

- http://www.icslearn.com
- World's Recognized Leader in Home-Study Training for More Than 100 Years.**
- ASSOCIATE IN SPECIALIZED BUSINESS DEGREE PROGRAMS**
- 60 Business Management
 - 61 Accounting
 - 80 Business Management with option in Marketing
 - 81 Business Management with option in Finance
 - 64 Applied Computer Science
 - 68 Hospitality Management
- ASSOCIATE IN SPECIALIZED TECHNOLOGY DEGREE PROGRAMS**
- 67 Electronics Engineering Tech.
 - 63 Civil Engineering Tech.
 - 62 Mechanical Engineering Tech.
 - 65 Electrical Engineering Tech.
 - 66 Industrial Engineering Tech.
- CAREER DIPLOMA PROGRAMS**
- 07 U.S. High School Diploma
 - 02 Electronics
 - 05 Hotel/Restaurant Management
 - 13 Professional Secretary
 - 35 Travel Agent
 - 14 Air Conditioning & Refrigeration
 - 32 Art
 - 59 Catering/Gourmet Cooking
 - 23 Medical Office Assistant
 - 24 Dental Office Assistant
 - 51 Fashion Merchandising
 - 33 Motorcycle Repair
 - 52 Surveying & Mapping
 - 22 Wildlife/Forestry Conservation
 - 47 Animal Care Specialist
 - 89 Small Engine Repair
 - 08 Legal Assistant
 - 48 Computer-Assistant Bookkeeping
 - 42 Dressmaking & Design
 - 87 TV/VCR Repair
 - 04 Auto Mechanics
 - 12 Interior Decorating
 - 18 Bookkeeping
 - 06 Electrician
- 03 Child Day Care**
- 38 PC Specialist
 - 55 Diesel Mechanics
 - 94 Fitness & Nutrition
 - 85 Drafting
 - 41 Journalism/Short Story Writing
 - 40 Photography
 - 70 Computer-Assisted Small Business Mgmt.
 - 79 Electronics Technician
 - 25 Gun Pro
 - 26 Teacher Aide
 - 30 Floral Design
 - 27 PC Repair
 - 15 Home Inspector
 - 39 Medical Transcriptionist
 - 72 Appliance Repair
 - 58 Private Investigation
 - 76 Freelance Writer
 - 84 Pharmacy Technician
- COMPUTER PROGRAMMING**
- 01 Programming in BASIC
 - 37 Visual Basic
 - 36 Visual C++

Get FREE Information
MAIL OR FAX ENTIRE AD TODAY
Write the number of the one career that interests you _____
MR/MRS/MISS _____ AGE _____
(Please print clearly)
ADDRESS _____ POSTAL CODE _____
CITY/COUNTRY _____ PHONE _____

ICS ACCREDITATIONS AND APPROVALS

ICS is an accredited member of the Distance Education and Training Council in Washington, D. C. and is licensed by the Pennsylvania State Board of Private Licensed Schools. ICS Learning Systems has been reviewed and approved as a Certified Provider of continuing education and training programs by the International Association for Continuing Education and Training.

Սեղծելի Բաղայանը դարձնել կամ «Պարունները կուլ սվին Սովետական Հայաստանը»

Խմբագրությանը հասցեագրված նամակներից մեկը, որի հեղինակը Լուսու մարզի Գուգար գյուղի բնակչուհի էլմիրա Կոծնյանն է (Թեթեց), չափազանց ծավալուն է ամբողջությամբ հրադարակելու համար, սակայն որոշ ցայտուն մեջբերումներ, առանց մեկնաբանությունների կարծում ենք, կենտրոնացնեն ընտրությունների «նախադասարկում» մեր ընթերցողին: Նամակի տոնը գայրազանց է, ըստ որում գայրույթի նեյն ուղղված է թուր հին ու նոր, անցյալ և աղաքանի դարձումներին և նախագահական ընտրություններում Հայաստանի կոմկուսի թեթևածու Սեղծելի Բաղայանին «դարուն»-ով դիմող թղթակիցներին: Թթու-կծու թղթակիցն այդ նամակն սկսվում է «Ինձ հայրենի եմ դարձ, դարձում եմ» մեղադրանքով: «Ամբողջ 10 տարի է Արցախի հիմնահարցի շուրջին սովետական ժողովուրդը ստիպված է հանդուրժել դարձումների իշխանությունը, զրկված է իր հայրենիքի» Սովետական Հայաստանից, իր օրենքներից և արժանություններից... 1989 թ.-ին ՀՀ-ն իր հիմնադրի համազունարում դաժիվ անելով ստիպահայերին, առաջարկեց ընկեր բաղ լիտիսարին թարունով, եր հայ բաղը Սովետական Հայաստանում շիրցին այդ մի բաղով: Եկավ դարձումների իշխանությունը... Տարբերվելով թե՛ անվանելու կամ տարբերելու կարի չունենալով՝ կուլ սվեցին Սովետական Հայաստանը Սովետական Հայաստանում... «Ազգ» թերթի ժողովուրդը չի նկատում իր սխալը և դարձնում է անվանում ՀՀ առաջին ֆարտուղար Սեղծելի Բաղայանին: Հայ ժողովրդի անունից դաժանում են հայ ժողովրդի առաջնորդ Սեղծելի Բաղայանին չեղիքել Սեղծելի Բաղայանի հետ և դարձնում չեղիքել: Եր Սեղծելի Բաղայանը արժանեց արժանեց դարձումներից, Սեղծելի Բաղայանը չի արժանում, արգելում է՝ դաժանում է ՀՀ-ի սահմանադրությունը... «Եր հրաժարական է սվել Լեւոն Սեղծելի Բաղայանը, հրաժարական դիտի սան նախարարները՝ վերնախավի իշխանությունը: Մինչդեռ՝ այսօր բաղաբարե կուսակցությունների անունից ու բաղաբարե արժանություններով նորից ժողովրդին են դարձնում վերնախավի իշխանություն և նորից բարի կամով հանդուրժում են հանդուրժի: Չե՛ն հանդուրժում... «Վերականգնել ժողովրդական բարեկեցու-

թյան թայմանը՝ սոցիալական հասարակարգը: Եզակի թայմանը: Այսօր Հայաստանում ժողովրդի իրավունքները դաժանում է միայն ՀՀ-ն՝ Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը: Ճանաչել Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության իրավունքները և չեղիքել ժողովրդի իրավունքը վերնախավի իրավունքի գոյությունը: ՍԻՄ, սի-սի-սի, չե-փոթել ժողովրդի իրավունքը վերնախավի իրավունքի հետ: Հայ ժողովրդի անունից դաժանում են ճանաչել ժողովրդի իրավունքը՝ ճանաչել ՀՀ-ն և ՀՀ-ի սահմանադրությունը, հոյակալ, վերականգնել ժողովրդի արժանությունը՝ հոյակալ Հայաստանի կոմկուսի լիազորությունների հաստատում: Հայաստանը ՀՀ-ի վերականգնում, ՀՀ-ի սահմանադրության վերականգնում: Եվ դա նախ Լեւոնյանի Դարաբաղի հիմնահարցի լուծումն է՝ Լեւոնյանի Դարաբաղը կնքել ՀՀ-ի կազմի մեջ որդես վարչա-սեղծելի մաս... (Արցախի հիմնախնդրի լուծման որդիսի՝ հանձարել լուծում-«Ազգ»): «Եթե Սեղծելի Բաղայանին կուլում եմ դարձնում, ուսում է, թե անվանել Լեւոն Բաղայան, Վիգեն Բաղայան, Կարեն Բաղայան: Ոչ: Սեղծելի Բաղայանը դարձնում է, այլ ճախ է՝ ծայրահեղ ծայր: Ծայրահեղ՝ հեղափոխության աստիճան: Եվ այդպիսին թեթև է լինի ժողովրդի Առաջնորդը: Սեղծելի Բաղայանը սոցիալիզմ է դաժանում ոչ թե անունով ու անվանակոչումով, այլ՝ սկզբունքով: Թե չէ, դարձնում է ՀՀ, ՍԻՄ, ԱՄՄ, ՀՀ, ՀՀ... ո՞ր մեկը թվեն: Լախագահ առաջարկելով կամ ընտրելով սոցիալիստ չեղ դաժան, եթե չլինել կոմունիստ՝ սոցիալիստ՝ Մարտի-Լենինյան եղել: Չգրանառ, չվախենալ իմ թերիալիզմից, չվախենալ իմ թերիալիզմի ուղղակի կամ ռազմական ստատուսից, կոմունիստներ իմ թերիալիզմից չլին վախենում 1917-ին, 1920-ին, չեն վախենում 1998-ին ու այդուհետ՝ հաջորդիվ: Չվախենալ 2000 թ. ոչ քրեղեղից, ոչ հրահեղից, այլ՝ անվերապահորեն ընտրել համախարհային կոմունիզմ: Անվերապահորեն, այսինքն թեթև կանգուրծելով վախեցել և վախենալով՝ հանդուրժել... (Վախ չափելու կարի, ինչու ենք կատար Արևալ Արցախյան, այնուամենայնիվ չկա-«Ազգ»):

Լ. Պ.

Մեակորոյթ

Չսաղմոսներ, ոչ էլ նզովի խոսքեր մտնեցան
 Գոնե ամօրը երկնում որոտան,
 Փսոզ գանձերի բնօրը ցրեն,
 Մարգարենքս որ հողը մտան,
 Երանց ճակատին ինչ խառան
 դնեն...

Քալ լիցի, այս հողվածը գրելու
 մտադրանքը բոլորովին էլ թայտա-
 նալորված չէ ինչ-որ առաջադի ճակա-
 տը մոլ խառանել-սեպեցելու ներքին
 մղումով: Պարզապես մեր մասնույի ո-
 ռոն հրապարակումներ չեն կարող ան-
 սարքեր բողոքել գոնե գրչի հեռ կամ
 մաշեցող մարդկանց, որոնց համար,
 այնուամենայնիվ, դեռ են գլխից ան-

մեկի սիդային լուսնունջը չի կոր-
 մասին: Ուստի նաեւ այսօրվա մոտե-
 ցումը միտի լինի նախադասման
 մարդկային սարական հարաբերու-
 րյուններում, անկախ Երանց, թե ին-
 նաբավ անհասը էի փայլան լուս-
 րաստո՞ղ է, թե... մարգարե:

Ես լուսնունջի, որ մարդ ան-
 հասը կատարյալ լինե, առավել ես
 մտավորականը: Մակայն սաեթ թերու-
 րյունների մասին, անսարակույս,
 անհրաժեշտ է: Արխայվայել լուսնուն-
 ճանն ուսած մեկին չասե՛լ, որ սեփա-
 կան հայացքից անհասանելի էր անց-
 ները զեղաբերից աղակալվել են՝ ան-
 բարո է: Լսե՛լ, երբ հողաբանկում է
 կողմինը՝ ուրեմն ինչ էլ էրիսոսա-

ցողը բոլորովին այդ «ոգեղեն սն-
 դադաբարի» կարիք չունի: Ես ա-
 դեն իսկ գերհագեցել է ֆաղափա-
 նության աղակալված խոհանոցի
 արհեստակերտով, իր բարոյական
 նկարագրի այդ ֆառեգադումներով,
 իր հուսախաբություններով: Երան ա-
 զազ ենչելու սարած է ղեթ, եւ թվում
 էր, թե այդ սարածը, որ կոչվում է Ռ-
 գեղեն, միտի որ ձեռնդրա մնար ու-
 ղեթ Չաղակալված Յրվանդան: Այդ
 Յրվանդանը Երան է եղել ի վերուս-
 սկսած մաշեցողան ոգորումներից՝ նե-
 րառյալ շիբազան-սեպեցելու-սախա-
 նական ժամանակների սխալելի շի-
 րույթները: Թե՛ կարելի է ենթադրել,
 որ ընթերցողի (ժողովրդի) համար (որ-

Եվ անսպասեհ կերպով չբացենք բերաններս՝ իբր բարոյականության դասեր սալու միմյանց

«Ազգ»-ը շարունակում է սպազրել նորեր «Տարգիտ չեթ
 ընթերցողին» նյութի վերաբերյալ

խառանելի է քվացել բանաստեղծն ու
 վիդյասանը, վրձնի վարդեն ու երած-
 սական հնչյունի կախարհը: Իսկ ի՞նչ
 կատարվեց մեր բուռ սանը վերջին տա-
 րիներին: Այն, ինչ լուսնունջից ան-
 գամ իրավադազին ու արտահարված
 ուղեղի զառանցանք կարող էր քվա-
 միայն: Բայց՝ կատարվեց: Ու կատար-
 վեց մոլեգին-հողմային արագությամբ:
 Դեռ դորոգական (նաեւ նախադորո-
 ցական) տարիներից իրենց սխալելի
 ստեղծագործություններով մեր ան-
 խառն հողիների տրակալը դարձած
 վիդյասանը ի գորու եղավ շուրթերն ա-
 ղակալելով՝ փողոցային սիլվորի բա-
 ռադաբարով հայտարարելու նույն-
 քան ասվածացյալ ու նույնքան լուս-
 քելի բանաստեղծին: Մեքեղ եկան ինչ-
 ինչ «ինչ հաշիվներ» մախելու մուլուց-
 րով եւ աղաբարոյական ու նախ եւ ա-
 ռաջ ինքնավանա անսանձելիությամբ
 աշխարհը կրե՛ր խառանակելու գծի-
 մյանս: Ու... խառանակեցին: Ու... կո-
 րավ չափի զգացում կոչված սխալելի
 զտաբարոյակը: Գրչիները գործի
 դրին լուսնունջով մեկնան ու՝ հայ-
 դե՛, կեցցեն ժամանակները «վրձնի»
 լուծման, ժամանակները հողիբրոմի,
 ժամանակները՝ թունասլալ նեհախա-
 րումները...

կամ չես: Ի՞նչ անել, որն է դիտող-
 կանությունը ընդունելի չափանիշը:
 Թերեւս այն, որ բացառիկ թույնի ու
 թունամանի բացիցը, որ ունակ է ե-
 լուստել արտահարման: Գրչուն է
 բանաստեղծի մարգարեական տղերը՝
 մի ինչ Ասված եղիր, մի ինչ լուս-
 ված մնա...

Ի գորու է այսօրվա այս մտավորա-
 կանը Ասված մնալու: Այդպիսին
 դարձած լինելու լուսնունջով, ան-
 ռուս, միտի որ ի գորու լինի: Իսկ ե-
 թե ասվածացումն արհեստակա՞ր է,
 ուրեմն լուսնունջաններն ի վերջո տա-
 ղակալելու են, որքան էլ լուսնունջով
 լինեն ուսյա տառերով...

Ինչեւէ, կուտակուծան խաղերից
 հեռու մնան, այլապես ցանկացած
 անզգույս բառ կարող է թունամակա-
 նոր բանակներ զինել ու մի նոր տու-
 րուղմուտը սկսել այս կամ այն թերթի
 մարտադաշտ-էջերում: Մինչդեռ իմ այս
 հողվածի նոյաբանը բոլորովին այլ է,
 ինչպես նեւ եւ առաջին տղու: Մարգարե-
 նը թող մարգարե մնա, գրչա-
 կը՝ գրչակ, եթե ընդունելի է այդպի-
 սի տարբերակում: Բայց չէ՛՝ որ աշխա-
 րը վերջին հաշիվով չի սահմանա-
 փակվում ոչ մարգարեով, ոչ էլ մար-
 գարեի դեմ տեղին կամ անտեղի ընդ-
 զող մեկով: Այդ նույն իմիսն անհա-
 ճո մթնոլորտում միայն երկուց չեն,
 չէ՛, իրենց նման միայն չորսը չեն, չէ՛,
 տասը կամ հարյուրը չեն, որ ընդա-
 ճում են փոխադարձաբար սրխառ-
 նով առաջացող ուրակումներ: Ընթե-

րան է թորտա կենսական հոգսերի ու
 կարիքների մեքը, այնուամենայնիվ,
 մարմին-աշխարհի կենցաղը դարձել է
 որովայն կամ ստամոքս կոչվող մարմ-
 նամասը: Եթե այդպես է՝ ուրեմն վա՛յ
 Մեծն Մաշեցողն, երիցս վայ վա՛յ
 ծնվող հայ մանկան: Չավեցանման
 ընկալվեց այս վերջին արտահայտու-
 րությունը: Անուս: Իսկ որքանով զա-
 վեցանման չէ, երբ բերաններս բա-
 ցում են իբրեւ աղբամանի կափարի՛յ
 իր բարոյականության դասեր են
 սալիս իրար: Բանավե՛ծ համարեն
 դրան: Մի բանավե՛ծ տարբերակ
 չափանիշներ ունի: Ախտահանման
 միջոց ստե՛ն: Մի դրանով աղաբարո-
 ցում են, որ արտահարումն ավելի է
 խորանում: Կրե՛ծ ասեն: Մի վրձնա-
 ռոյթյան առեղի դաշտ ունեն ինչ
 կողմերիս: Բարոյականության դա-
 սե՛ր ասեն: Մի ոչ մեկս մարգարե-
 ներ չեն եւ ղեթ էլ չի, որ ծագեն լի-
 նել այդպիսին: Պարզապես տեղ լի-
 նեն սեփական եսի եւ ընկալեն այդ
 ես-ի տրույթների սահմանը: Ոչ ոսկե
 հորք երկնեն, ոչ էլ փորձեն հողմա-
 ղիվ անել կուտերի լուսնունջանը:
 Գրչեն, որ մեր Ոգեղեն աշխարհը Բա-
 բելոյան աշխարհ չէ, եւ նոր չէ, որ
 դրվում են նա սխալելի հիմները: Եվ
 չսաղմոսեն այդ աշխարհի շուրթեր-
 լու: Ոչ էլ նզովի խոսքեր մտնեցան:
 Չղաշեն, որ չղաշվեն եւ չմոռա-
 նան, որ աշխարհում եղել է ոմն Պի-
 դաշու...

ՀԱՎՈՐ ՍՐԱԳՅԱԼ

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան բարեգործական շեշնարկումները

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան
 մամլո ծառայությունից մեզ հայ-
 նում են, որ վերջերս իրականացվել է
 օժանդակության 3 ծրագիր: Անգլե-
 ռենի ուսուցումը ըստ լուսնունջի
 կազմակերպելու եւ զարգացման
 համար մեծ ֆանակությամբ գրեթե,
 բառարաններ, ինչպես նաեւ հեռու-
 սացույց եւ սեսամագնիստֆոն են
 սրամադրել Օսականի Մետրո Մա-
 սոցի անվան դորոցին եւ Վանաձո-
 ռի Արվայանի անվան թիվ 1 ուսում-
 նարանին: Օսականի դորոցին հաս-
 կացվել է նաեւ մագնիստֆոն:
 «Երիտասարդները Հայաստանին»
 կազմակերպության միջնորդու-
 րյամբ «Չաշիկ» մանկատան համար
 դեսպանատանը գնել է սեսեսական
 կարիքները հողային անհրաժեշտ մի-
 ջոցներ, այդ թվում՝ ափսեներ, բա-
 ժակներ, հիգիենիկ, լվացող միջոց-
 ներ, գրեթեական միջոցներ, ինչպես
 նաեւ 2 տնեւ վառելիք:
 Ընթացի մեք է նաեւ համատեղ մի

ծրագիր «Բժիշկներ առանց սահմա-
 նի» կազմակերպության ֆրանսիա-
 կան մասնախմբի հեծ: Մեծ Բրիտա-
 նիայի դեսպանատանը իր օժանդա-
 կությունն է բերում ծրագրի մի մա-
 սին՝ Վարդաբենի մուրացիկ եւ թա-
 փառաբերիկ երեխաների հավաքա-
 կայանի համար գնելով լվացի մե-
 քենա, սափացող սարեթ, կրակմա-
 ռիչներ, սոքոսային կոշիկներ:
 Մամլո ծառայությունից տեղեկա-
 ցում են նաեւ, որ բրիտանական շա-
 բաթվա օջանակներում խաղաղկ-
 ված բարեգործական վիճակախաղի
 արդյունքում հավաքված մոտ 1000
 դոլար գումարը կսրամադրվի Խա-
 բերդի մանկատանը: Զանի որ դես-
 պանատան գործելակերպում ըն-
 դունված չէ անմիջական դրամա-
 կան հասկացումներ կատարել, ուստի
 այս ուրաթը ներկայացուցիչներ կայ-
 ցելեն մանկատանը դարգելու, որոնք
 են առաջնային կարիքները:

Ա. Գ.

ՊԵՐՍ

Բալեսում պարում են գիրուկները

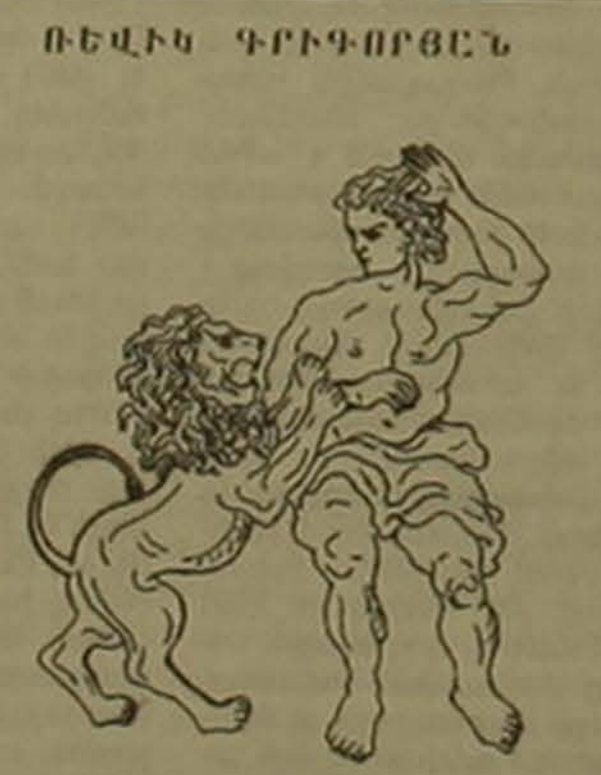
«Կարծես թե ինքնագործունեություն
 է, բայց զգացմունցների արտահայտ-
 մամբ գերեն ավելի տաղանդավոր
 ու արհեստավար են, քան նիհարնե-
 րը», ասում է համամիութենական եւ
 միջազգային մրցույթների դալինե-
 կիր, չաղիկների թատրոնի թեմադիչ
 Եվգենի Պանֆիլովը:
 Սի անգամ Մոսկվայից Պերս վե-
 րադառնալիս, երբ մտածում էր կա-

կայն երբ տեսա, ինչ էր մնում բեմ
 ցակեի: Ծնողներս վերջ ի վերջո
 մեր բնակարանը փոխանակեցին եւ
 կարե տեղափոխվեցին, որովհետեւ
 Պարոյանամ տարել այդ քալե-
 սում», ասում է լուսնունջան Եկա-
 տերինա Յուրկովան: Պարոյաների
 մեք կան նաեւ՝ փակամագործ, ա-
 ռեւերի աշխատող, ուսուցչուհիներ...
 Մինչեւ Պանֆիլովի բալես գալը

Տին եւ նոր սասունցիների սալք

Արդեն 10 տարի է, մեզ հեծ չէ «Բե-
 լե, լառ, ինչ երթան մը երգիր»
 հոգեդարար երգի հեղինակը,
 Սասնա ու Մուշի գրույցներն ու լե-
 գենդները աշխարհին լուսնունջ
 Գեւորգ Հակոբյանը: Եվ ահա երգ-
 ռի վերադարձների թողած հոգեւոր
 զանձերը նախա առ նախա հա-
 վաքել ու մեք է մասնուցում Գեւոր-
 գի կրտսեր եղբայրը՝ Ռեւիկ Գրիգոր-
 յանը: Նրա «Յարխուսա» ժողո-
 վածուն հողով ուժեղ ու արիա-
 կամ մարդկանց՝ այն սերնդի մա-
 սին, որը եղեռնից ահա արդեն 8
 տասնամյակ անց էլ աղբում է վեր-
 հիշելով եւ սերունդներին կտակե-
 լով իր մարտնչող ջիղը, անհազ
 կարոցը, անմեծ հիւսուցումը եւ
 հույսը:

Յ Ա Ր Խ Ո Ւ Շ Տ Ա

Գրի «Գորանի», «Երբ կանչում
 է ծովասարը», «Դյուցազնամա-
 սյան», «Գիւտակի ցոլեր»,
 «Սասնա ծանաղարհների վրա»
 բարուն ամփոփված են ինն ու
 նոր ֆիդայիներին նվիրված լուս-
 նունները, լեգենդներն ու սալերը:
 Դժվարանում են սալել, ըստ ժա-
 ռի ի՞նչ է սա՛ մեր եղոսից դուրս մնա-
 ցած ծվենե՛ր, թե՛ հուսամասյան գր-
 ված ակնասեսների կողմից: Այնքան
 վավերական է, իրադատում անուն առ
 անուն, շեն առ շեն, տուն առ տուն:
 Այսպես ենչավորված է դյուցազնունե-
 ռի օրհան Սասունը: Գրի մեծագույն
 առավելությունը վավերականությունն
 է, նրա յուրահայտուր էղում միացող
 անկեղծությունը: «Դյուցազնամա-
 սյան» բարեղ նույնքան ոգեւունջ մի
 լուսնունջում է Սասնա ծոերի երոզը

սերնդի՝ արցախյան ազատամարտի
 մասնակիցներ Թաքուլի, Մետրոյի,
 Վալեի, Արաբելի, Գրայի, Մարտինի
 կյանից: Հեղինակի հաստատական
 այն է, որ այս հերոս տղաները արդյուն
 են ֆիդայիների այն սերնդի, որ ծա-
 ռացավ օսմանյան բռնակալության
 դեմ վասն հայրենյաց նահատակվելը
 գերադասելով անփառունակ կյանից:
 Հուզիչ է «Հյուր հայրենիում» ակ-
 նարեղ Սասունում ուխտագնացու-
 րյան մասին... Սասուն ծամփորդած
 հայրերուն Արագածի լանջից ղոկած

զինարք հիւսարակի ծաղիկն ու Գեւորգ
 Հակոբյանի «Բելե, լառ»-ն են ուղեկ-
 ցում: Երգի կարոսով մեծած Ափո
 Մարգարի գերեզմանին դնելու համար
 հեծը բերում է ծովասարից ֆաղած
 խավրճիլը... «Գառնարած Դավթի
 հեծերով» ուղեգրությունը դարձյալ
 դեղին եղեռնական երկիր, դարձյալ դե-
 ղի կարոսի ոսկե ափը վերադարձնող
 մի լուսնունջում է: Ահա համազորա-
 ցիները գրուցում են Սասունից վերա-
 դարձած Գեւորգի հեծ:
 - Գեւորգ ջան, կարելի՞ է մի հարց
 սալ Մուսեղ Գալստյանի կողմից:
 - Խնդրեմ:
 - Մարտնչակ սարի վրա ամօրե տե-
 սա՛ր, ամօրեն ի՞նչ գույն ունեին:
 - Տես... մեկ կաղապար էին, մեկ ող-
 սո... Ու հա կգտեն, հա կորեն...
 - Մի հարց էլ ես եմ ուզում սալ Գե-
 վորգ Հակոբյանի կողմից՝ ծովասարի
 լանջին կակայներ տեսա՞ր...
 - Տես... Թերթիկներին կային ցո-
 դեր, որ սալ արցունքի ղեծ սխուր կո-
 ղային:

Իր հուզական ու համակող խոսքով
 Ռեւիկ Գրիգորյանը կրկին մեք է վերա-
 դարձնում այն աշխարհի կարոսն ու
 վերադարձի հույսը, որը սնուցել է հա-
 յուրյան հոգեաշխարհը մեք տալով ոչ
 միայն բարոյական, այլեւ ազգային
 զարգացման ուսուցողական դասեր: Դա ե-
 դել է այն համայնարանը, որտեղ հա-
 յուրյան սերունդները սովորել են հա-
 վասարի մնալ գոյապայտարի ուխտին,
 մեծել ուրացում իր թոյր դրսեւ-
 րումներով եւ հեծաղեղել մեր ազգա-
 յին արդար դաշը:
 ԹԵՎՈՒՍ ԳՆԵՐՈՍՅԱԼ

սարվող խաղաղամեծների մասին,
 նա որոշեց մարմնեղների թատրոն
 ստեղծել: Նրա սիհար եւ բարեկամ
 բալեսը 3-րդ անգամ առաջադրվե-
 լով «Ոսկյա դիմակ» մրցանակին, ո-
 չինչ չէր ասում: Պանֆիլովը որո-
 շեց մարմնեղների բալես ստեղծել,
 որին բալես-ուղեկից կոչեց: Այժմ ոչ
 միայն Պերսի, այլ նաեւ ուրիշ ֆա-
 ղայների ռուբենյան տղայի աղջիկ-
 ներ են ցանկանում այդ բալես ըն-
 դունվել: «Երբ ես առաջին անգամ
 գերեթի բալես եկա, մտածում էի, որ
 այդ ամենը ծաղրածանակ է: Աս-

գեր աղջիկները հասկանալի լուս-
 ճաններով բարոյություն ունեին եւ
 ցանկանալով նիհարել, կցցում էին
 «Հերթալալի» խայծը, մինչդեռ այս
 բալեսում գիրությունն է իրախուս-
 վում: Այժմ նրանց ճանաչում են հա-
 սարակական տրամադրում եւ ին-
 նագիր խնդրում: Նույնիսկ Եվգենի
 Պանֆիլովն է սկսել գիրանալու մա-
 սին մտածել, քանի որ անհրաժեշտ
 է մեծանալից 80 կգ լինել իր սեղ-
 ծած բալեսում ղարելու համար:

ԸՍՏ «ԿՈՍՍՈՍՈՒՍԿԱՅՍ
 ՊՐԱՎՈՂՅԻ»

ԿԻՊՐՈՍ

«Նարեկ» սկստուսական շարժումը

Կիպրոսում հրատարակվող «Փարոս»
 ամսաթերթից տեղեկանում են, որ
 կղզու հայ համայնքի կյանքում ու-
 ղեթն ազգային գիտակցության զար-
 թեմի վառ արտահայտություն
 ծնունդ է առել «Նարեկ» սկստուսա-
 կան շարժումը, որն իրականում վե-
 րակազմավորումն է նախկինում ե-
 դած սկստուսական շարժման, այս
 անգամ, սակայն, ազգային վարժա-
 րանների հոգաբարձության հովա-
 նավորությամբ, աջակցությամբ ու

ֆաջալեբանով: «Ան միտի չվայել ոչ
 մեկ կողմի կոնահայությունը, բացի
 ազգային տաղանդ ուրոշին, հաա-
 սարիմ ըլլալով Աստուծոյ, ծառայե-
 լով հայրենիքին ու միտ լուսնունջ
 օգնելու ուրիշին», նշում է լուսնունջ
 շարժումը: Կիպրոսի սկստուսական
 շարժումը «Նարեկին» ճանաչել է ու-
 ղեթ «թիվ 11 խմբի հայ սկստուսներ»:
 Խմբում հաշվում են 40 անդամ-
 ներ:

Տ. Օ.

ՁԱՆՐԱՍԱՐՏ

Ե՞րբ կսկսվի նոր վերելքը

Գյումրիում ավարտվեց ծանրամարտի Հայաստանի մեծահասակների առաջնությունը, որին մասնակցեցին 10 քիմերի 90 մարզիկներ: Արցունքը հասկանալի էր նրանով, որ մեզանում առաջին անգամ դրանք անցկացվեցին նոր ֆաբային կարգերում: Նախկին 10-ի փոխարեն այժմ ծանրամարտիկները հանդես են գալիս 8-ում, ինչպես որոշել է ծանրամարտի միջազգային ֆեդերացիան (IWF):

Չորսօրյա մայրաքաղաքի հետք թմալին առաջնությունը բաժնե «Հայաստան» մարզական միության հավակնակներ: Երկրորդ եւ երրորդ տեղերը համադասարանաբար գրավեցին «Սեւանը» եւ «Դինամոն»:

Առաջին, 56 կգ ֆաբային կարգում հաղթեց Երեւանի օլիմպիական հեթափոխի ուսումնարանի սան, ներկայումս զինծառայող Եվանդ Կիրակոսյանը: Հայաստանի բազմակի չեմպիոնն ու ռեկորդակիրը երկամարտում ցույց տվեց 220 (100+120) կգ արդյունք:

Հաջորդ ֆաբային կարգում (62 կգ) հանրառոտության չեմպիոն դարձավ Երեւանի օլիմպիական հեթափոխի չեմպիոն, մեծահասակների Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մեդալակիր, միջազգային կարգի ստորին վարդի Գրիգորյանը (Երեւան): ՕՂՈՒ-ի սան, «Սեւան» ընկերության ներկայացուցիչը հաղթեց 280 (130+150) կգ արդյունքով:

Հաջորդ երեք ֆաբային կարգերում Հայաստանի չեմպիոնները դարձան գյումրեցի ծանրորդները, «Հայաստան» ՄՍ-ի սաները: 69 կգ-ում հաղթեց Դավիթյան Ամրեյանը 320 (145+175) կգ:

77 կգ ֆաբայինների մրցավեճում ուժեղագույնը միջազգային կարգի

ստորին վարդի, Եվրոպայի չեմպիոն Խաչատուր Զախանակյանն էր: Նա ցույց տվեց 355 (165+190) կգ արդյունք: Արժեք նաեւ երկրորդ մրցանակակիր, Երեւանի զինամուսական Արմեն Մելիքյանի արդյունքը 345 (150+195) կգ:

85 կգ ֆաբային կարգում Գյումրիի երկու ներկայացուցիչներ Ռուդիկ Պետրոսյանն ու Հիմար Պետրոսյանը, ցույց տվեցին հավասար արդյունք (317.5 կգ): Առաջնության հաղթող ճանաչվեց Եվրոպայի մասնակների չեմպիոն Պետրոսյանը, որը ավելի փոքր անձնական ֆաբայիններ:

Առաջին անգամ միջազգային կարգի ստորին վարդի նորման լրացրեց 94 կգ ֆաբային կարգում հաղթող դարձած Հակոբ Փիլոսյանը: Գյումրեցի զինամուսականը հանրառոտության չեմպիոնի կոչումը նվաճեց 385 (175+210) կգ արդյունքով:

Միջազգային կարգի ստորին վարդի, օլիմպիական մասնակից Ալվան Գրիգորյանը, որը երկար ժամանակ հանդես էր գալիս վնասվածքի մասնակցությամբ, չեմպիոնական կոչումը նվաճեց իր համար բավականին համեստ արդյունքով: Սակայն 105 կգ ֆաբայինների մայրաքաղաքում ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի ուսանողին բավարարեց նաեւ 330 (160+170) կգ արդյունքը:

Դրան հավասար, բայց բարձր արդյունքներ գրանցվեցին գերման (105 կգ-ից բարձր) ֆաբային կարգի մասնակիցների մրցադասում: Աբխազի Երեւանի օլիմպիական խաղերի մասնակցի «Նոս» խմբից Մանուկյանը (Երեւան) եւ Երեւանի օլիմպիական խաղերի մասնակցի «Սեւան» խումբից Իրախանյանը (Արմավիր, «Սեւան») իրախանյանը

արժանի մրցակիցներ էին: 427.5 (192.5+235) կգ արդյունքով առաջին տեղը գրավեց եւ Հայաստանի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Դանիելյանը: Եվ դժվար է ասել հաղթանակից ավելի լավ «Սեւան» եւ ուրախացել, թե՛ նրա հայրն ու մարզիչը Ռոման Դանիելյանը: Չեմպիոնին միայն մի փոքր զիջեց երկրորդ մրցանակակիրը, որը ցույց տվեց 425 (195+230) կգ արդյունք: Հեռավոր է նաեւ, որ օլիմպիական եւ աբխազի չեմպիոն Անդրեյ Չեմերկինը օրերս ռուսաստանյան առաջնության հաղթող դարձավ երկամարտում նման արդյունք ունենալով:

Գյումրիում ավարտված մրցումների մասին բարձր կարծիք հայտնեց ՀՀ ստորվարչության ծանրամարտի մասնագետ մասնագետ Փաշիկ Ավանյանը: Նա նաեւ, որ առաջնությունը հիանալի անցավ, եւ դրանում մեծ էր գլխավոր մրցավար, Գյումրիի ՕՂՈՒ-ի սուբսե Արսաբեկ Չեյրանյանի դերը:

Այժմ Հայաստանի հավակնակները նախադասարանում է գերմանիայի Ռիգա ֆաբային անցկացվելի Եվրոպայի առաջնությանը: Արդեն թիմի կազմում տեղ ունեն Դարբինյանը, Ամրեյանը, Զախանակյանը, Մելիքյանը, Փիլոսյանը, Դանիելյանն ու Վարդանյանը: Առաջիկա հավաքին, որը կանցկացվի Բուլղարիայի մայրաքաղաք Սոֆիայում, այս մարզիկների հետ միասին կմասնակցեն նաեւ Ալվան Գրիգորյանն ու Մոս Խաչատրյանը: Հնարավոր է, որ նրանք էլ Եվրոպայի առաջնության ուղեգրեր ստանան:

Հուսամք, որ որոշ նախաձեռնողներ նախաձեռնումներ կարողանան ցուցաբերել միջազգային մրցադասումներում:

Ռ. Ա.

ՖՈՒՏԲՈՒԼ

Ոչ-ռիներ՝ համառ մրախաղից հետո

Չեմպիոնների լիգայի ֆաբային եզրափակիչի առաջին խաղերը

Ի սարբերություն նախորդ օրն անցկացված ՈւեՅԱ-ի զավաթի խաղարկության, չեմպիոնների լիգայի բոլոր չորս հանդիպումները ոչ-ռի ավարտվեցին:

«Յուվենթուս» (Իտալիա) «Դինամո» (Ուկրաինա) խաղում, իհարկե գերադասությունը տրվեց չեմպիոններին, որի կազմում ավելի լավ են բարձրակարգ ֆուտբոլիստները: Ամբողջ առաջին խաղարկության անցավ թուրինցիների զգալի առավելությամբ: Շատ ակտիվ էին նրանց խաղացողներ Դեյ Պլեյտոն, Ֆիլիպո Ինձագին, Չիմեռին Զիդանը: Երկրորդ խաղարկություն եւս իսպանացիները թելադրում էին իրենց կամը: Սակայն Կիեվի ֆուտբոլիստները դիմակայում էին, իսկ 53-րդ րոպեին, անկյունայինի խաղարկումից հետո նրանց կիսադասարան Անդրեյ Գուսեյը մոտ սարածությունից գրավեց Անդրեյ Պետրոսյանի դասարանը: 0-1-ից հետո իսպանական սուպերակումբի խաղացողները նոր թափով ծավալեցին իրենց գրոհները, եւ 76-րդ րոպեին Ինձագին հավասարացրեց խաղի հաշիվը: Այդուհանդերձ Կիեվի հանդիպման ավարտը այն չփոխվեց 1-1: Իհարկե, դրանում մեծ է կիեվցիների դարձադասարան Ալեքսանդր Զոլովկովսկու վասակը, որը ֆանիցս իր թիմին փրկեց վերահաս գոլից:

Իհարկե, Իտալիայի ֆուտբոլիստները մեծ հուսախաբություն առեցին: Խաղից հետո «Յուվենթուսի» հասցեին Լոնդոնի ֆուտբոլիստները, հենց սկզբից անցան ակտիվ գործողությունների: Խաղի 18-րդ րոպեին նրանց հարձակվող Ասեֆան Բենիիլը գրավեց «Ուելի» դարձադասարան, որը դասարանում եր գերմանցի Բոդո Իլցները: Երկրորդ խաղարկության անցավ երկուստեք գրոհներով, իսկ 74-րդ րոպեին «Ուելը» հավասարեցրեց հաշիվը:

Ներքին հուսախաբություն առեցին: Խաղից հետո «Յուվենթուսի» հասցեին Լոնդոնի ֆուտբոլիստները, հենց սկզբից անցան ակտիվ գործողությունների: Խաղի 18-րդ րոպեին նրանց հարձակվող Ասեֆան Բենիիլը գրավեց «Ուելի» դարձադասարան, որը դասարանում եր գերմանցի Բոդո Իլցները: Երկրորդ խաղարկության անցավ երկուստեք գրոհներով, իսկ 74-րդ րոպեին «Ուելը» հավասարեցրեց հաշիվը:

«Քայեր» (Գերմանիա) «Ուել» (Իսպանիա) հանդիպումը: Այստեղ եւս դասարանները Լեւերկուզենի ֆուտբոլիստները, հենց սկզբից անցան ակտիվ գործողությունների: Խաղի 18-րդ րոպեին նրանց հարձակվող Ասեֆան Բենիիլը գրավեց «Ուելի» դարձադասարան, որը դասարանում եր գերմանցի Բոդո Իլցները: Երկրորդ խաղարկության անցավ երկուստեք գրոհներով, իսկ 74-րդ րոպեին «Ուելը» հավասարեցրեց հաշիվը:

Գոլը խիստ կիսադասարան, ֆրանսիացի լեգեոնական Բիլիսիան Կարամբյուն:

Ճրանիայի ու Անգլիայի չեմպիոններ «Սոնակոյի» ու «Մանչեսթեր Յունայթեդի» խաղում հազվադեպ այդպիսի չեմպիոններ էր, թե ավելի ակտիվ էին դասարանները, բայց «Մանչեսթերի» դասարաններն ու դարձադասարանը դասարանի Պետեր Շմեյխելը ամեն անգամ չեզոքացնում էին առաջադրված վստահությունը:

Լույսնախաղի հազվադեպ, սակայն ակտիվ ակտիվ անցավ գերմանական «դերբի»-ն: Մյունխենի «Բավարիայի» ֆուտբոլիստները, իրենց գրոհի առաջատարներ Մարիո Բասելի ու Կիրսեն Յանկենի գլխավորությամբ, փորձում էին ճեղքել Դոնսմունդի «Քոռնախի» դասարանական կառույցները, սակայն Չեմպիոնների լիգային ներկայիս զավաթակիրները հնձորեն դասարանում էին շարունակվում Ասեֆան Կոնի եւ քաղաքացի Լույսնախաղի Ցեզարի: Եվ այդպիսով 0-0:

Այժմ բոլոր չորս զույգերի հաղթողների հարցը կորուզվի մարտի 18-ին, երբ կանցկացվեն ֆաբային եզրափակիչի մրցադասարան խաղերը:

ԲՈՒՇԱՍԱՐՏ

Եվրոպայի առաջնության ուղեգրերի համար

Վաղը Իտալիա կմեկնեն մեր հանրառոտության երկու ընդհանրակցներ՝ 63.5 կգ ֆաբային Տիգրան Հակոբյանը (Երեւան) եւ 71 կգ ֆաբային Համլետ Պետրոսյանը (Գյումրի): Նրանք կմասնակցեն մարտի 10-14-ը Վենետիկ ֆաբային կայանալի Եվրոպայի առաջնության ընթացակամ մրցադասարան: Այդ մրցումներում նրանց մարզիչ-մարզական կիցի ՀՀ վասակակիր մարզիչ Դերենիկ Ոսկանյանը:

Հիշեցնենք, որ աբխազի մասնակցությանը, որը կանցկացվի մայիս ամսին, Միսկ ֆաբային, մասնակցելու իրավունք արդեն նվաճել են մեր հանրառոտության 7 ներկայացուցիչներ: Հակոբյանից եւ Պետրոսյանից բացի, նման ուղեգրի համար մայիսում է նաեւ Միխայիլ Վանեյանը (75կգ) որն այս օրերին մասնակցում է Գերմանիայում ընթացող մեկ այլ ընթացակամ մրցադասարան:

ԹԵՐԵՎ ԱՍԵՆՏԻՎԱ

Աբխազի առաջնության «ժամանակ»

Ճածկած մարզադասարաններում թեթեւ ակտիվայի Եվրոպայի հեթափոխի առաջնությունն անցկացվեց Իտալիայի Վալենտիա ֆաբային: Մրցումներում, որոնց մասնակցեցին 39 երկրների ավելի քան 500 մարզիկներ, աբխազի երկու ռեկորդ սահմանվեց: Դրանցից մեկի հեղինակը ուկրաինուհի Անժելա Բալախոնովան էր, որը ծոցադասարանի հասկանում հաղթարեց 4 մ 45 սմ բարձրությունը՝ 1 սմ-ով գերազանցելով նախկին ռեկորդը: Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչ Ելլիա Հանսենը կանանց ծոցադասարանի մրցումներում ցույց տվեց 15 մ 16 սմ արդյունք: Սա 13 սմ-ով ավելին է, քան նախորդ բարձրագույն նվաճումը:

Եվրոպական առաջնությունում թիմային ընդհանուր հաղթանակը սահմանեցին Իտալիայի մարզիկները, որոնք ակտիվորեն 5 ոսկե, 4 արծաթե եւ 3 բրոնզե մեդալներ: Հաջորդ ռեկորդներ են Ռուսաստանի (3, 4, 4), Լեհաստանի (3, 2, 1), Անգլիայի (3, 1, 2), Ուկրաինայի (3, 1, 0), Ռումինիայի (2, 1, 1) հավակնակները:

Վալենտիայում անցկացված առաջնությունում Հայաստանի միակ ներկայացուցիչը Ռոբերտ Եմմիլյանը, հեթափոխի նախաձեռնող մրցումներում ցույց տվեց 7 մ 57 սմ արդյունք, սակայն եզրափակչում զիջեց մրցակիցներին:

ՀՈՒՅՆ

Ֆյոդորովը հասավ իր նպատակին...

Անցյալ մրցադասարան ավարտից հետո Սբերլիի զավաթի հաղթող «Դեռոյթ» ռեկորդակիրը հարձակվող Սերգեյ Ֆյոդորովը թիմի ղեկավարությանը լիարժեք ներկայացրեց իր սարքակամ աբխազի բարձրագույն միջին 7 միլիոն դոլար: Սակայն դասարան ստացավ, որ ակումբը «ընդամենը» 5 մլն կարող է վճարել: Ռուս ղեկավարը գործարարը հայտարարեց: Սակայն նա ինֆորմացիան մարզում էր, իսկ երբ Լազարոյի օլիմպիական մասնակցելու հրավեր ստացավ, հաճույնով այն ընդունեց: Օլիմպիական Ֆյոդորովը հաջող խաղաց Ռուսաստանի թիմի կազմում նվաճելով արծաթե մեդալ: Հեթափոխի առաջնություն «Կարլինա Հարրիենց» թիմից: Վերջինս 6 սարքակամ համար 38 մլն դոլար էր առաջադրում ղեկավարին: Ֆյոդորովը, իհարկե, համաձայնեց, բայց Հյուսիս-սանտիկան ղեկավարությունը չեղյալ համարեց գործարարը: Անկախ դասարան Ջոն Սենդրոկը այլ կարծիքի էր. նա որոշումը ամեն ինչ օրինական է: Եվ դրանից հետո Ֆյոդորովի նախկին ակումբը «Ռեկորդակիր» առաջադրեց այնպիսի դասարաններ, ինչպիսին «Կարլինային» էր: Ֆյոդորովը ընդունեց նախկին ակումբի առաջադրված նախաձեռնությունը հայտնելով «Կարլինային»:

Այժմ «Դեռոյթ» ռեկորդակիրը ղեկավարությունը 28-ամյա ղեկավարին դասարանը է վճարել դասարանագրային 14 մլն, 2 մլն՝ սարքակամ վարձ, ու նաեւ՝ 12 մլն, երբ թիմը Սբերլիի զավաթի կիսաեզրափակիչ փուլ դուրս գա:

Ֆյոդորովը արդեն խաղում է «Դեռոյթի» կազմում: Իսկ մարզադասարանը վաս ընդունեցին նրան...

ԹԵՆԻՍ

Մրցադասարան կարուսել

Ինչպես երեւում է, աբխազի ուժեղագույն թենիսիստները հանգիստ չունեն. մրցադասարաններում է մրցադասարան, իսկ որոշ մարզիկներ անընդհատ ճանապարհորդություններում են:

Հոլանդիայի Ռոսեդամ ֆաբային սկսված մրցադասարան քաղաքակամ ուժեղ կազմ ունի. մասնակիցների թվում են համաաբխազի դասարանական առաջին սասնյակի 5 թենիսիստներ: Այստեղ մրցանակային հիմնադրամը 750 հազար դոլար է:

Պասրիկ Ռաֆթը (Ավստրալիա) հաղթել է Պետեր Վասելասին (Հոլանդիա) 5-7, 7-6, 6-1, 4-րդ Ռուսեդամի (Անգլիա) Քարիս Ալմոնի (Մարոկկո) 6-7, 7-6, 7-6, հոլանդացի Ռիխարդ Կայլենը դասարանում է մասնակցել իր հայրենակից Դենիս վան Շեմինգենին՝ 7-5,

6-4:

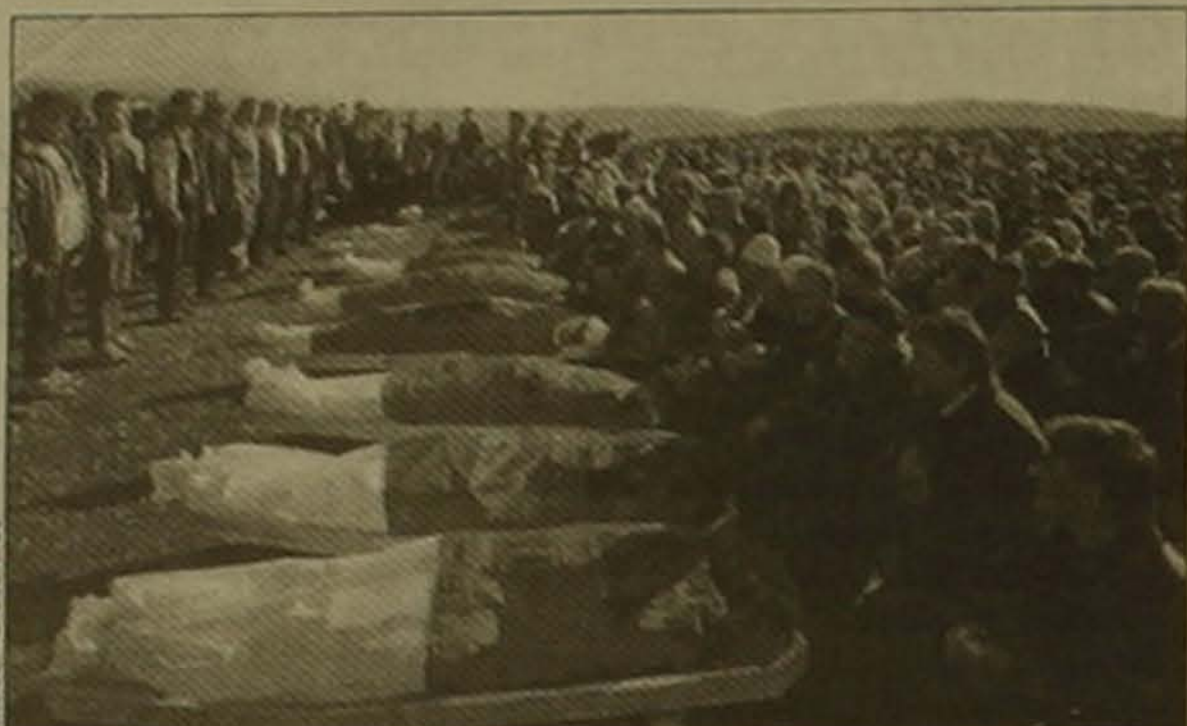
Անհաջողության են մասնակցել երկու ֆավորիստներ: Օրերս Լոնդոնի հեղինակավոր մրցումներում հաղթանակ սահմանող ղեկավարի Կաֆելնիկովն առաջին իսկ խաղում սանուկ տվեց Եվան Յոհանսոնին՝ 2-6, 6-7: Պարտություն կրեց նաեւ խորվաթ Գորան Ինժեւիչը: Նա զիջեց հոլանդացի Յան Սիմերինգին:

Մոնթեռեյում (ՄՄ) թենիսիստները մրցում են բաց խաղադասարանում: Այս մրցադասարանում հանդես է գալիս նաեւ հանրահայտ Անդրեյ Արախի, որն այժմ ռեյտինգ-ցուցանիշում 50-րդ հորիզոնականն է զբաղեցնում: Մեկնարկային խաղում նա 3-6, 6-1, 6-2 հազվադեպ հաղթեց իտալացի Ալբերտո Պոլասին:

ԿՈՍՍԵՏ

Հարավսլավական մամուլը դասադարձում է այլաբանությունների անհարեկչությունները

Հարավսլավական մամուլում այս օրերին լայն արձագանք են գտել Կոսսետում (Կոսովո-Մետոխիա) այլաբանությունների ձեռնարկած անհարեկչությունները և սղանության դեմքերը: Բելգրադյան «Պոլիտիկա» թերթը մարտի 3-5-ի համարներում բազմաթիվ նյութեր է հրատարակել Կոսսետի հարցի շուրջ: Թերթի էջերում դարձրել են լույս են տեսնում ինչպես Հարավսլավիայի, այնպես էլ աշխարհի շատ երկրների փառաբանական կուսակցական գործիչների խոսքերը դասադարձելով այլաբանական անհարեկչությունը Սերբիայի Կոսսետ երկրամասում:

Մարտի 4-ին Սերբիայի արքայազն Վուկոբրատովիչը, կուսակցություններ, միություններ, ինչպես նաև բազմաթիվ փառաբանություններ երկրի իշխանություններից միասնաբար ձեռնարկած անհարեկչական գործողությունները որոշեցին այլաբանաբար անջատողականները փորձում են անկախուն և լարված իրավիճակ ստեղծել Սերբիայի հարավում:

Կոսսետում աղորոդ սերբերի և չեռնոգորցիների համդեմ այլաբանությունների գործած ոճիները և սեղի ունեցող ոչնեղությունները մարզի ազգագրական կազմը փոխելու և այդ երկրամասը բացառապես այլաբանական դարձնելու որակ են ձեռք բերել:

Մարտի 4-ի «Պոլիտիկա» թերթը նույն է, որ այսպես կոչված «Կոսովոյի ազատագրական բանակը» անբախտից ստանձնել է մարտի 1-ին Դրենիցա բնակավայրում Սերբիայի ներքին գործոց նախարարության աշխատակիցների վրա իրագործած հարձակումը, որի ընթացքում չորս սերբ միլիցիոներ սպանվել են, երկուսը վիրավորվել, ինչպես նաև ոչնչացվել են այլաբանացի 16 ահաբեկիչներ:

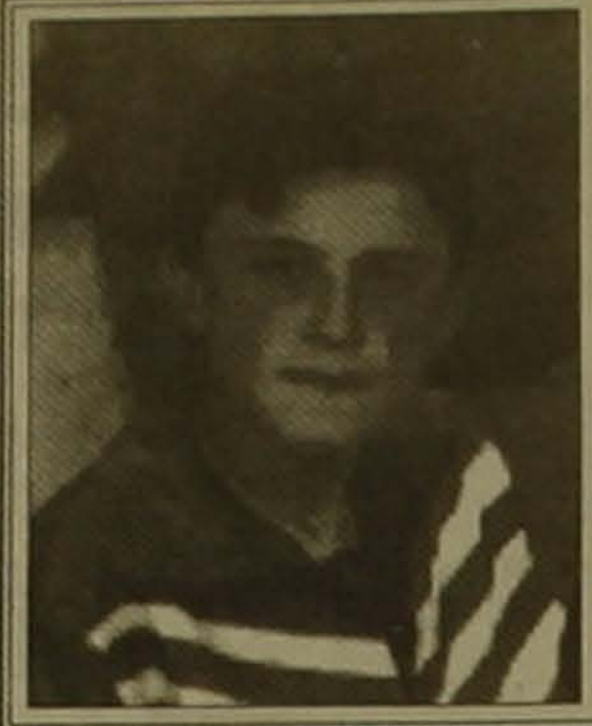
Սիա թե օրեր առաջ ինչ է տեսել իր ելույթներից մեկում Բելգրադի համալսարանի դոկտոր, գեներալ-գնդապետ Ռադոլան Ռադիչովիչը «Պատմության ընթացքում հարավ-արևելից մինչև հյուսիս-արևմուտք մեզ հայտնի աշխարհափառական բոլոր արժանատիները հասնում են կեղծումներին և հենց այստեղ Կոսսետում: Գուցե այդ է դասձեռք, որ Սերբիան անընդհատ կրում է աշխարհի փառաբանական և ռազմական ճնշումը: Վստահորեն կարելի է ասել, որ կոսովյան ճգնաժամը նոր որակ ստացավ նախկին Հարավսլավիայի տրոսկիսկի հետ, որի հետևանքով 25 հազար տառ կոմ-ով կրճատվեցին սերբական դասական սարածիները (Սերբական Կրահնա, Սերբական Հանրապետություն): Հետևաբար, արդեն զարգանի չէ, որ մեզ նոր ճգնաժամներ, ճնշումներ, լուսանկարներ են ստացվում» («Պոլիտիկա», 5 մարտի, 1998 թ.):

Կոսսետում լարված իրավիճակն այսօր էլ առկա է: Այլաբանությունների խնդիրն է փոխել սերբական միջ-

նադարյան ղեկավարության բնորոշ առանց այն էլ անմխիթար ազգագրական կազմը: Հիշեցնենք ընթացողին, որ դարակազմի Կոսսետում սերբերն անհամեմատ մեծ տեղ են կազմել (ուրա 80 տոկոս): Այլաբանական անհարեկչությունները և վայրագությունները ճանաչողական ընթացքում դասձեռն են դարձել մարզի ազգագրական կազմի փոփոխմանը: Այսօր էլ արքայազն Վուկոբրատովիչը փորձ է արվում Կոսսետից վարել առանց այն էլ փոքր թիվ կազմող սերբ ազգագրականությանը: Վստել նախնայաց հողից:

Այս ամենը մեզ հիշեցնում է հայկական Նախիջևանի սփյուռ ճակատագիրը: Հայոց դասական այդ հողը թուրք-արքեպեանական ոճագործ ձեռքով ճանաչողական ընթացքում հայաթափ արվեց: Այդպես սերբաթափ եղավ Սերբական Կրահնան 1995-ին: Այդ նույն ձեռքով այսօր սերբաթափ է լինում Սերբիայի Սլավոնիան-Բարանիան-Մեծը:

«Ազգի» հասուկ թղթակից Բելգրադ

ԿՈՐԵԼ Է

ՍԱՐԳՍՅԱՆ ԱԼԻԿԸ,
բնակվում է
Մարտունիում,
15 արեկան է,
հասակը՝ 165 սմ,
մազերը՝ ռեկ:

☎ 77-75-61
77-36-56

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հայկական մասնաճյուղ

Գրադարանների ծրագիր

ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամը մարզային հանրապետական և քաղաքային համար հայտարարում է դրամաբնորոհման մրցույթ: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել ծրագիր: Ծրագրերը ողբի է ընդգրկվել հետևյալ ոլորտներից որևէ մեկը.

- Գրադարանների ավստմասացում
- Ծրագրերի բյուջեն չղբի է գերազանցի 10000 ԱՄՆ դոլարը
- Ֆունդի ղախողություն
- Ծրագրերի բյուջեն չղբի է գերազանցի 2000 ԱՄՆ դոլարը

Ծրագրերն ընդունվում են մինչև 1998 թ. ապրիլի 30-ը: Մանրամասն տեղեկությունների և նյութերի համար դիմել Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հետևյալ հասցեով. Երևան, Այգեծոր փող. 53 բ., հեռ. 272119, 271713, հեռ/ֆաքս. 151088:

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստան

ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամը և Թոմաս Ջեֆերսոնի համալսարանը հայտարարում են

մրցույթ

Բժիշկների միջև՝ 1998 թ.-ին Թոմաս Ջեֆերսոնի համալսարանում (ԱՄՆ) կայանալիք ուլտրաձայնային ախտորոշման 12- արաթյա ուսուցման ծրագրին մասնակցելու համար: Ծրագրով նախատեսվում են դասախոսություններ, ինչպես նաև գործնական մաս, որը կկազմակերպվի հիվանդանոցներում: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ունենալ ուլտրաձայնային ախտորոշման աշխատանքի փորձ, սիրաղբեսել անգլերենին և լինել 30-45 արեկան:

Դիմումներն ընդունվում են մինչև մարտի 25-ը: Մանրամասն տեղեկությունների և դիմումի նյութերի համար դիմել ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամի հետևյալ հասցեով. Երևան, Այգեծոր 53 բ., հեռ. 272119, 271713, հեռ/ֆաքս. 151088:

Մոսկվայում սկսվեց ԵԱՀԿ Մինսկի «իննյակի» խորհրդակցությունը

Մոսկվա, 5 ՄԱՐՏ, ԱՆՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: Մարտի 5-ին Մոսկվայում, Ադրբեյջանի ԱԳՆ հաղորդման համաձայն, սկսվել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի խորհրդակցությունը: Մինսկի «իննյակի» խորհրդակցությունը տեղի է ունենում մարտի 2-ին Վարաձայում ԵԱՀԿ գործող նախագահ Բրունոյալ Գերեմիկի մասնակցությամբ դարաթայան հակամարտության կարգավորման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրի հանդիպումից անմիջապես հետո: Ըստ ԱՆՏ-press գործակալության հաղորդման, Վարաձայում

ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի դիվանագետները բարունակել են դարաթայան հակամարտության կարգավորման սկզբունքների նմանությունը: Ինչպես նույն է ԱՆՏ-press գործակալությունը, հասկանալի է և այն, որ մինչև Մոսկվայում Մինսկի «իննյակի» նիստ սկսվել մարտի 4-ին Բ. Գերեմիկը հանդիպել է Ռուսաստանի արաթին գործերի նախարար Եվգենի Պրիմակովի հետ, և նրանց գրույցի թեման, հնարավոր է, եղել է և դարաթայան հակամարտության կարգավորման հարցը:

Եֆրաիմ Հալեխին՝ «Մոսադ»-ի նոր ղեկավար

Երուսաղեմ, 5 ՄԱՐՏ, ԱՆՅԱՆ ՏՄՊԱՆ: Իսրայելի վարչաղբես Բենիամին Լաթանյահուն հայտնել է, թե Եվրամիությունում Իսրայելի դեսպան Եֆրաիմ Հալեխին իսրայելյան արաթին հետախուզության գործակալության «Մոսադի» նոր ղեկավար է նշանակել: Հալեխին փոխարինել է Դանի Յասոմին, որը նախորդ արաթ ղաշնոնից հեռացվել է անցյալ արի տեղեկություններին Ամմանում «Համաս»-ի արաթման ղեկավարի և երկու արաթ առաջ Եվրոպայում ձեռնարկած անհարեկչությունների ծախսողման հետևանքով:

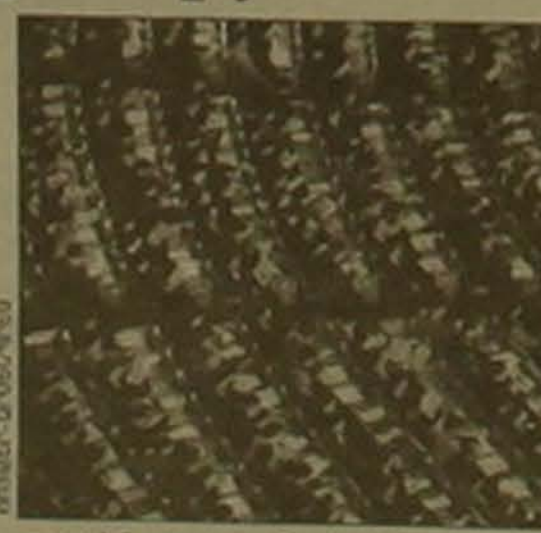
«Մոսադի հեղինակությունը մեծաղբես տուձել է անհաջող գործողությունների և լրազամիջոցներում եղած անհարկի հաղորդումների հետևանքով», հայտնել է Լաթանյահուն:

«Ես ցանկանում եմ, որ «Մոսադի» գործողությունները նորից զարգան լինեն: Ես հավաքում եմ «Մոսադի» և նրա անձնակազմի հնարավորություններին», ավելացրել է վարչաղբեսը:

Չինաստանը վերջնականաղբես հրաձարվեց կենսոնտական ղյանտավորումից

5 ՄԱՐՏ, ԲԲԸ, ԲԸ: Չինաստանի վարչաղբես Լի Պենը հրաղարակեց նախարարությունների թվի կրճատման ծրագիրը: Նրա խոսքերով, այդ միջոցառման արոհիվ անհարեկչությունը կազաթի կենսոնտական ղյանտավորման վերջին, դեռես աղակա արաթերից: Ելույթ ունենալով համալինական ժողովրդական ներկայացուցիչների անենամյա համագումարում, Լի Պենը հայտարարեց, որ ոչ արաթաթեր ղեկական ձեռնարկությունները ողբի է ենթարկվել կառուցվածալին խոր փոփոխությունների:

Չինաստանը երբ արվա ընթացքում կրճատի իր զինուձի թվաանակը կես միլիոն մարդով, հայտարարեց Լի Պենը: Նրա խոսքերով, երբ միլիոնանոց րաակի կրճատման անհրաժեշտ է նրա արղիականացման և սեխնիկական հագեցման րաթելվածման համար: 98 թվականի ղեկ-

բյուջեն դասգամավորներին կենկայացվի վաղը: Սղաթվում է, որ համեմատած նախորդ արվա հետ, ղաշնոնական նղաակների համար ծախսերը բյուջեում այս արի կավելանան համարյա 13 տոկոսով: